

ΑΕΙ: Ποιος διάλογος;

Του **ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΛΛΗΚΑΡΗ***

Σε μια εποχή στην οποία τα προβλήματα εκπαίδευσης και εργασίας είναι τα μεγάλα κοινωνικά προβλήματα της Ευρώπης, στη χώρα μας ο περίφημος δημόσιος διάλογος για την παιδεία κινδυνεύει να καταλήξει από τη μια πλευρά σε ακαδημαϊκή οχλαγωγία και από την άλλη σε αδιέξοδους κομματικούς μονολόγους και αντιπαραθέσεις.

Από την πλούσια αρθρογραφία των ημερών συνάγεται δυστυχώς η αντίληψη ότι, το έλλειμμα ουσιαστικής παιδείας και το μερίδιο που της αντιστοιχεί στην επερχόμενη κοινωνική κρίση έχει σχέση με το εάν,

α) οι καθηγητές των ΑΕΙ θα κάνουν τριετή ή τετραετή θητεία, β) εάν οι φοιτητές πρώτα θα συνδικαλιζονται και μετά θα παιδαγωγούνται, γ) εάν το ακαδημαϊκό άσυλο θα αφορά στη διατήρηση των σημερινών δρώντων εντός των τειχών (εγκληματικές πράξεις, κατάργηση λειτουργικών συλλογικών οργάνων, διακίνηση ναρκωτικών κ.ά.), δ) εάν θα πληρώνουμε αύριο τα μη κρατικά-μη κερδοσκοπικά ΑΕΙ, ή αν θα πληρώνουμε τα κρατικά-κερδοσκοπικά (αυτά που πληρώνουν σήμερα σχεδόν όλοι οι Έλληνες σπουδαστές στο εξωτερικό), ε) εάν ο συνδικαλισμός θα αναπαράξει ένα κακέκτυπο του γαλλικού προβλήματος στην ελληνική του έκδοση, στ) εάν το υπουργείο υποταχθεί αναντίρρηση στις προ πολλού συμφωνηθείσες ευρωπαϊκές επιλογές της Μπολόνια και της Λισαβόνας.

Πόσο αναγκαίος είναι σήμερα ένας νέος ηθικός κώδικας ανάμεσα στους ανθρώπους, αλλά και στα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, με κάποιες κοινές θεμελιακές ηθικές αρχές, πέρα από τις αυστηρά προσωπικές και πολιτικές αναγκαιότητες.

Πόσο αδήριτος για την επιβίωση του συστήματος «της δωρεάν παιδείας», είναι ο ηθικός θεσμός ζωής ως αδιάσπαστο τεκμήριο, για να υπηρετεί μακροπρόθεσμα τα μορφωτικά (παιδευτικά) συμφέροντα της κοινότητας, για τη συνέχισή της. Ουσιαστικά είναι η ανάπτυξη μιας μακροηθικής με οικουμενική διάσταση, καθώς τα ηθικά προβλήματα της κοινότητας πρέπει να λύνονται μέσα στις ερμηνευτικές περιπλοκότητες των συγκεκριμένων καταστάσεων. Με έκκληση στις σχετιζόμενες με αυτά ιστορικές και πολιτισμικές παραδόσεις, σε αναφορά με κρίσιμες θεσμικές νόρμες και αρετές ώστε, να φτάσουμε στο αποτέλεσμα όπου το έλλειμμα παιδείας να πάψει να υφίσταται.

Χωρίς ηθικά γεγονότα η ηθική πρακτική είναι απάτη και η εμπειρογνωμοσύνη χρειάζεται γεγονότα ηθικά.

Αραγε όμως από ποιους; Από τους πρυτάνεις εκείνους που συνέρχονται εκτάκτως εντός ολίγων ωρών σε σύνοδο, για να διαφυλάξουν την τετραετή και αν είναι δυνατόν τη διά βίου θητεία τους, οι οποίοι δεν διαθέτουν χρόνο να μελετήσουν και να συζητήσουν τις επί μακρόν επεξεργασμένες προτάσεις (από επιτροπή οι ίδιοι που όρισαν) για τον νόμο πλαίσιο, στην τελευταία σύνοδο των πρυτάνεων στην Πάτρα;

Από τους άφαντους καθηγητές που τα ονόματά τους υπάρχουν μόνο στα μισθολόγια των πανεπιστημίων, οι οποίοι κάνουν τους «ιπτάμενους» συναδέλφους τους να αισθάνονται ότι παράγουν «μέγα διδακτικό έργο», με την ελάχιστη παρουσία τους στα έδρανα;

Από τις φοιτητικές παρατάξεις οι οποίες ανάλογα με το ποιοι κυβερνούν, εκείνες συμπεριφέρονται, λειτουργούν και επιλέγουν διαφορετικούς και εντελώς αντίθετους ρόλους εκάστοτε;

Από τους συνδικαλιστές εκείνους που ολίγο ενδιαφέρονται για τη λύση των καυτών προβλημάτων της κοινωνίας, παρά μόνο για την προσωπική τους εξέλιξη και ανάδειξη μέσα στο σύστημα;

Από το υπουργείο Παιδείας, του οποίου η διαπραγματευτική ικανότητα εξαντλείται συνήθως στο επίπεδο των υπουργικών αφορισμών και της εξομοίωσης των πάντων, το οποίο επισείει την «δαμόκλειον σπάθη» των αξιολογήσεων για τις χρηματοδοτήσεις και αδυνατεί να εφαρμόσει το απλούστατο πρώτο βήμα αξιολόγησης, δηλαδή την κατανομή των κονδυλίων του τακτικού προϋπολογισμού, βάσει του αλγορίθμου, για το προφανές, ότι δηλαδή κάποια «γνωστά ιδρύματα» δεν θα επιχορηγηθούν με τα κονδύλια του παρελθόντος;

Από τους οικονομικούς ελέγχους των οποίων η σκέψη είναι επικεντρωμένη στις «αμαρτίες» και τις «καταχρήσεις» της ακαδημαϊκής κοινότητας και συχνά με αστήρικτους καταλογισμούς ζητούν αποζημίωση ίση με τους μισθούς μιας ζωής από καθηγητές και μέλη ΔΕΠ, οι οποίοι εκτελούσαν αποφάσεις της συγκλήτου;

Από την αντιπολίτευση η οποία στο βωμό της επόμενης διακυβέρνησης κατηγορεί την υπάρχουσα κυβέρνηση, για όλα εκείνα που θα ήθελε να πράξει για 20 ολόκληρα χρόνια αλλά τελικά δεν τα κατάφερε;

Γίνεται πλέον κοινή συνείδηση ότι είναι απαραίτητος ένας νέος κώδικας δημόσιας ηθικής, κοινά αποδεκτός και νομιμοποιημένος όπως συμβαίνει με όλα τα άλλα επαγγέλματα-λειτουργήματα, ώστε στην περιοχή της πολιτικής πράξης και των κυβερνητικών αποφάσεων για την ανώτατη παιδεία να διασφαλίζεται η ευθύνη

των δημόσιων προσώπων. Με τον τρόπο αυτό η άσκηση αυξάνει την ηθική ευθύνη με αποτέλεσμα, ο λόγος για δημόσιες συμπεριφορές να δώσει τη στοχαστική ισορροπία, η οποία θεραπεύει και αποκαθιστά τις όποιες ωφελιμιστικές ενέργειες και επιλογές.

Είναι καιρός να σταθούμε στο ύψος της ιστορίας και της κουλτούρας αυτού του τόπου, κυρίως όμως, να σκεφτούμε ότι το θέμα της ανεργίας των νέων, του ασαφούς εργασιακού τοπίου με πτυχία σχεδόν άνευ αντικρίσματος και κυρίως του επαναπροσδιορισμού της έννοιας και της ανακατανομής του πλούτου, δεν έχουν σχέση μόνο με τις υπό συζήτηση αλλαγές στο νόμο πλαίσιο και στο Σύνταγμα. Είναι ένα μέγιστο κοινωνικό πρόβλημα και σαν τέτοιο πρέπει να το αντιμετωπίσουμε, χωρίς λιθοβολισμούς και αναθέματα, απαλλαγμένοι από μικροκομματικά, πρόσκαιρα συμφέροντα.

Ας μη λησμονούμε ότι όλα τα πρωταρχικά αγαθά, κυρίως η παιδεία πρέπει να κατανέμονται εξίσου, εκτός και εάν η άνιση κατανομή είναι προς όφελος των λιγότερο ευνοημένων, αφού το καθήκον της παιδείας είναι θεμελιώδες «φυσικό καθήκον». Η δικαίωση της θέσης αυτής, συνεπώς της ανάπτυξης κανονιστικών αρχών για την ανώτατη παιδεία, συνεπάγεται την αναγνώριση σύστοιχων δικαιωμάτων ανάπτυξης των ΑΕΙ, διασφαλίζοντας την αξιοπρέπεια και την αυτονομία τους.

Αφού η συνάρτηση μιας ορθολογικής λύσης συνεπάγεται με το αίτημα της καθολικότητας και της αμεροληψίας.

Καθώς η προώθηση της κοινωνικής αρμονίας με επιβολή αυτοπεριορισμών και καταδίκη των αντικοινωνικών πράξεων είναι περιχαράκωση στο «ευ ζην», μιας ζωής με νόημα, εγγενές υπόβαθρο, ηθικός θεσμός της ζωής.

* Πρύτανης Παν. Κρήτης

ΔΕΠ: ΑΠΕΡΓΙΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ

Λουκέτο, μετά το Πάσχα, στα Πανεπιστήμια

Κλειστά θα είναι τα πανεπιστήμια μετά τις γιορτές του Πάσχα, μετά την απόφαση της ΠΟΣΔΕΠ (Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων ΔΕΠ) να κηρύξει απεργία διαρκείας. Η ακριβής έναρξη των απεργιακών κινητοποιήσεων δεν προσδιορίστηκε (αυτό θα γίνει την ερχόμενη Παρασκευή), αλλά θεωρείται πιθανότερη ημερομηνία η 8η Μαΐου.

Η ΠΟΣΔΕΠ, που συνεδρίασε χθες αργά το απόγευμα, προχώρησε στην υλοποίηση της παλαιότερης πρότασης για απεργία διαρκείας, εφόσον δεν ικανοποιήθηκαν από το υπουργείο Παιδείας τα αιτήματά τους. Συγκεκριμένα διεκδικούν:

* Δέσμευση σε χρονοδιάγραμμα, αύξηση της χρηματοδότησης της Παιδείας στο 5% του ΑΕΠ και της έρευνας στο 1,5%.

* Ετήσια αύξηση από φέτος της χρηματοδότησης των πανεπιστημίων, τουλάχιστον κατά 20% και συγκεκριμένη πολιτική για την ενίσχυση της βασικής έρευνας.

* Δέσμευση ότι για τη δημιουργία νέων τμημάτων και πανεπιστημίων θα θεσμοθετηθούν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη λειτουργία τους.

* Ικανοποίηση πάγιων οικονομικών αιτημάτων του κλάδου.

Οι πανεπιστημιακοί, που είχαν προχωρήσει σε 5θήμερη απεργία στα μέσα Μαρτίου, διαφωνούν με το νομοσχέδιο του υπουργείου Παιδείας για την αξιολόγηση, αλλά και με την αναθεώρηση του άρθρου 16, που έχει εξαγγείλει η κυβέρνηση ότι θα κάνει, ζητώντας τη διατήρηση του δημόσιου χαρακτήρα των πανεπιστημίων.

Ο.ΛΙΑ.